

تأثیر دارایی‌های نامشهود بر عملکرد غیرمالی

سید مسعود حسینی شورشانی، حسین افتخاری، سمیرا ایمانی، هانیه آرام، زیبا خانی و اعظم اکبری

دانشگاه جامع علمی کاربردی - واحد خانه کارگر کرج، کرج، البرز، ایران

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی تأثیر دارایی‌های نامشهود بر عملکرد غیرمالی در شرکت‌های شهرک صنعتی شهرستان کرج می‌باشد. روش پژوهش از لحاظ هدف، کاربردی و از لحاظ گردآوری داده‌ها، توصیفی-همبستگی است. جامعه آماری پژوهش حاضر شرکت‌های شهرک‌های صنعتی شهرستان کرج می‌باشد که براساس آمار اخذ شده از اتحادیه شهرک‌های صنعتی شهرستان کرج، ۲۵۴ شرکت می‌باشد که براساس فرمول نمونه‌گیری کوکران ۱۳۰ شرکت بعنوان حجم نمونه انتخاب گردیدند. در مرحله بعد تعداد ۱۳۰ پرسشنامه با بهره‌گیری از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده بین مدیران و معاونین شرکت‌های انتخاب شده توزیع گردید جهت جمع‌آوری داده‌های مربوط به دارایی‌های نامشهود از پرسشنامه استاندارد بونتیس (۱۹۹۸) و برای جمع‌آوری داده‌های مربوط به عملکرد غیرمالی نیز از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است. نتایج آزمون همبستگی پیرسون حاکی از آن بود که بین دارایی‌های نامشهود با عملکرد غیرمالی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین نتایج آزمون همبستگی نشان داد که تمامی مؤلفه‌های دارایی‌های نامشهود با عملکرد غیرمالی رابطه مثبت و معناداری دارند و سرمایه انسانی بیشترین تأثیر را روی عملکرد غیرمالی شرکتها دارد. براساس یافته‌های این پژوهش می‌توان گفت که اگر در سازمانی به مدیریت دارایی‌های نامشهود توجه شود، در آن سازمان، گرایش به عملکرد غیرمالی توسعه پیدا می‌کند.

واژه‌های کلیدی: دارایی‌های نامشهود، سرمایه سازمانی، سرمایه انسانی، سرمایه ارتباطی، عملکرد غیرمالی

۱- مقدمه

امروزه با رشد و پیشرفت تکنولوژی اطلاعات و دانشی شدن اقتصاد جهانی، سازمان‌ها در محیطی قرار گرفته‌اند که ناگزیر برای بقای خود و پیروز شدن در دنیای رقابت دانایی محور، به دارایی‌های ناملموس خود اهتمام ورزند. اقتصاد نوین نقش مهمی در افزایش چشمگیر اهمیت سرمایه فکری داشته است (بیک زاده و پور محمدی، ۱۳۸۹: ۲۱-۲۵). دانش و دارایی فکری به عنوان استراتژی‌های پایدار برای حصول و نگهداری مزیت رقابتی سازمان‌ها تشخیص داده شده است (دراکر، ۱۹۸۸، به نقل از پهلوانیان ۱۳۹۱). یکی از ویژگی‌های دانش این است که نامشهود است یعنی غیر قابل لمس و غیر قابل محسوس است و ارزشگذاری و اندازه‌گیری آن خیلی سخت و مشکل است. دانش به عنوان یکی از مهمترین اجزای دارایی‌های نامشهود محسوب می‌شود. در گذشته بیشتر دارایی‌های سازمانها مشهود بوده‌اند ولی امروزه قسمت اعظم دارایی‌های سازمانها نامشهود هستند. در این اقتصاد دانشی، موفقیت سازمانها به توانایی مدیریت این دارایی‌های نامشهود بستگی دارد. و برای اینکه بتوانیم این داراییها را مدیریت کنیم ابتدا می‌بایستی آنها را شناسایی و اندازه‌گیری کرده و در نهایت می‌توانیم آنها را مدیریت کنیم^۱ (سنچیز، ۲۰۰۰). با مرور ادبیات مربوط به توسعه اقتصادی این نتیجه حاصل شده است که تنها عوامل تولید کالا محور نمی‌تواند ضامن موفقیت سازمانها در دستیابی به اهداف توسعه آنها باشد و وجود سرمایه مهم دیگری تحت عنوان دارایی‌های نامشهود یا سرمایه فکری لازم است تا با اعمال نقش کاتالیزوری خود سرعت دستیابی به اهداف را تسریع بخشد. اقتصاد دانش محور اقتصادی است که در آن تولید دانش و به کارگیری آن نقش تعیین کننده‌ای در ایجاد ثروت دارد. اقتصاد دانش محور، اقتصاد مبتنی بر نیروی انسانی است و نیروی انسانی نیز بزرگترین ثروت هر کشور محسوب می‌شود در این تحقیق تلاش می‌شود تا با بررسی تاثیر دارائی‌های نامشهود و هرکدام از اجزای آن بر عملکرد غیر مالی شرکت‌ها در شهرک های صنعتی شهرستان کرج راهکارهایی را که به ارتقای دانش فکری و متعاقباً بهبود و توسعه شرکت‌ها بینجامد شناسایی نموده و ارائه دهد.

بیان مساله

یکی از ویژگی‌های دانش این است که نامشهود است یعنی غیر قابل لمس و غیر قابل محسوس است و ارزشگذاری و اندازه‌گیری آن خیلی سخت و مشکل است در صورتی که در گذشته سازمانها با استفاده از روشهای حسابداری قادر بودند تا ارزش و اندازه عوامل تولید خود را بطور کامل محاسبه کنند ولی امروزه این روشهای حسابداری دیگر دارای کارایی لازم نیستند. دانش به عنوان یکی از مهمترین اجزای دارایی‌های نامشهود محسوب می‌شود. اگر در گذشته بیشتر دارایی‌های سازمانها مشهود بوده‌اند ولی امروزه قسمت اعظم دارایی‌های سازمانها نامشهود هستند (سالیوان، ۲۰۰۰: ۳۴۰-۳۲۸). در این اقتصاد دانشی، موفقیت سازمانها به توانایی مدیریت این دارایی‌های نامشهود بستگی دارد و برای اینکه بتوانیم این داراییها را مدیریت کنیم ابتدا می‌بایستی آنها را شناسایی و اندازه‌گیری کرده و در نهایت می‌توانیم آنها را مدیریت کنیم^۲ (سنچیز، ۲۰۰۰: ۳۲۷-۳۱۲). با مروری که بر ادبیات این موضوع بعمل آمد، مشاهده گردید که عموماً تحقیقات مربوط به اندازه‌گیری تأثیر دارایی‌های نامشهود یا سرمایه فکری بر عملکرد غیر مالی شرکت‌ها دارای سه مولفه عملکرد غیرمالی تحت عناوین رضایت مشتری، رشد و نوآوری و فرایندهای داخلی کسب و کار (هر چند عملکرد یک شرکت یا سازمان پیامد مستقیمی از سرمایه فکری یا داری‌های نامشهود نیست و از این رو در هر مدل نظری، عوامل فوق‌الذکر باید از سایر عواملی که در عملکرد نقش دارند، جدا و متمایز شوند) و برای دارایی‌های نامشهود سه وجه سرمایه انسانی، سرمایه ارتباطی و سرمایه سازمانی در نظر گرفته می‌شود.^۳ (یانگ و همکاران، ۱۹۹۶) به آزمون رابطه میان مدیریت منابع انسانی، استراتژی تولید و عملکرد شرکت پرداختند و رابطه معناداری را میان این سه مؤلفه یافتند

1 San chez et al.,2000

2 San`chez et al.,2000

2yant,1996

بر اساس مطالعات، مسئله این تحقیق، اثر گذار بودن ارقام داراییهای نامشهود در عملکرد غیر مالی شرکت ها است. امروزه این نتیجه حاصل شده که هشتاد درصد از عملکرد سازمانی به مدیریت صحیح ارقام داراییهای نامشهود یا سرمایه های فکری یاز می گردد. حتی عده ای معتقدند که توفیق عملکرد غیر مالی شرکت ها یا سازمانها نیز در گرو موفقیت اجزای داراییهای نامشهود است یعنی اینکه ارقام سرمایه نامشهود بر عملکرد غیر مالی شرکت ها اثر دارد.

این پژوهش به دنبال شناسایی اثرات دارئی های نامشهود بر عملکرد غیر مالی در شرکت های شهرک های صنعتی شهرستان کرج می باشد. بحث عملکرد غیر مالی و اثر پذیری آن از دارائی های نامشهوداز مسائل حائز اهمیت در شاخه مدیریت است لذا این پژوهش بر آن است که این مهم را به صورت کامل مورد بحث قرار دهد. شایان ذکر است که اگر شرکت ها علی الخصوص شرکت های شهرک های صنعتی شهرستان کرج از نتایج این پژوهش استفاده کنند می توانند به نتایج درخوری برسند. با توجه به پژوهشها و تحقیقاتی که تا به حال انجام گرفته است عملکرد غیر مالی شرط بسیار مهم و لازم جهت بقای شرکتها می باشد.

تحقیقات زیادی انجام شده اما پژوهشی جامع و کامل که بتواند تاثیر داراییهای نامشهود را بر عملکرد غیر مالی در شرکت ها بسنجد به چشم نمی خورد. لذا این پژوهش به دنبال پاسخ به این سوال اصلی است که: تا چه اندازه دارائیهای نامشهود بر عملکرد غیر مالی شرکت های شهرک صنعتی شهرستان کرج تاثیر می گذارد؟

اهداف پژوهش

هدف اصلی

شناسایی اثرات دارائی های نامشهود بر عملکرد غیر مالی شرکت هادر شهرک های صنعتی شهرستان کرج.

اهداف فرعی

- ۱- شناسایی اثرات سرمایه سازمانی بر عملکرد غیر مالی شرکت هادر شهرک های صنعتی شهرستان کرج.
- ۲- شناسایی اثرات سرمایه انسانی بر عملکرد غیر مالی شرکت هادر شهرک های صنعتی شهرستان کرج.
- ۳- شناسایی اثرات سرمایه ارتباطی بر عملکرد غیر مالی شرکت هادر شهرک های صنعتی شهرستان کرج.

فرضیه های پژوهش:

فرضیه اصلی :

دارائی های نامشهود بر عملکرد غیر مالی شرکت هادر شهرک های صنعتی شهرستان کرج مؤثر است.

فرضیه های فرعی :

- ۱- سرمایه سازمانی بر عملکرد غیر مالی شرکت هادر شهرک های صنعتی شهرستان کرج مؤثر است.
- ۲- سرمایه انسانی بر عملکرد غیر مالی شرکت هادر شهرک های صنعتی شهرستان کرج مؤثر است.
- ۳- سرمایه ارتباطی بر عملکرد غیر مالی شرکت هادر شهرک های صنعتی شهرستان کرج مؤثر است.

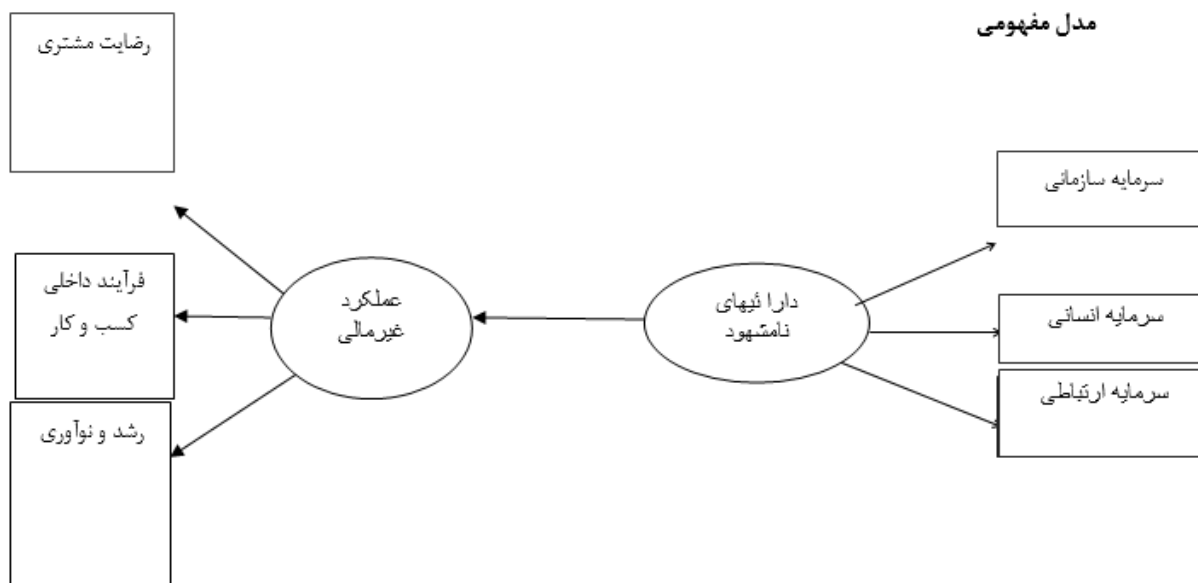
پیشینه تحقیقات

✓ قربانی و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهشی که با عنوان بررسی رابطه بین مدیریت سرمایه فکری و رشد و نوآوری و فرایندهای داخلی ... در میان ۱۵۵ نفر از کارکنان بانک ملی ایران انجام دادند به این نتیجه دست یافتند که بین سرمایه فکری و عملکرد غیر مالی سازمانی رابطه مثبت و معنا داری وجود دارد .

- ✓ امیری و همکاران (۱۳۹۰) در پژوهشی با عنوان بررسی تأثیر دارایی فکری بر عملکرد غیرمالی سازمانی به این نتیجه رسیدند که بین هر سه بعد دارایی فکری (انسانی ، سازمانی و رابطه ای) با نوآوری و رشد و یادگیری و فرآیندهای داخلی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد .
- ✓ پژوهش قلیچ لی و همکارانش (۱۳۸۷) نشان داد که سرمایه انسانی و ساختاری تأثیر مثبتی بر بهبود مزیت تابستان ۱۳۸۹ رقابتی دو شرکت خودرویی بازار ایرانی دارد . اما چنین تأثیری در مورد سرمایه رابطه ای مشاهده نشد . نتایج این پژوهش نشان داد که عناصر سرمایه فکری این دو شرکت به ترتیب اولویت عبارتند از : سرمایه انسانی، سرمایه سازمانی و سرمایه رابطه ای
- ✓ مصطفی آشنا ، حمید رضا یوسفی و فرزانه صادقی (۱۳۸۸) در تحقیق خود تحت عنوان داراییهای فکری و نامشهود ، سرمایه ارزشمند برای سازمان امور مالیاتی به این نتیجه رسیدند که موفقیت سازمان ها به توانایی مدیریت دارایی های نامشهود بستگی دارد و دارایی های فکری و نامشهود را سرمایه ای ارزشمند برای سازمان ها می دانند .
- (کین گان و ذکیه صالح ، ۲۰۰۸) در مقاله ای به بررسی نقش اجزای داراییهای نامشهود بر عملکرد شرکتهای فعال در ابزارهای تکنولوژی پرداخته اند . نتایج حاصل نشان می دهد سرمایه انسانی و مشتری محور بیشترین ارتباط را با بهره وری دارند.
- ✓ سیلاورجان^۴ و همکاران (۲۰۰۷ ، به نقل از مینشن ، ۲۰۱۲) شواهد متقاعد کننده را یافت که سرمایه انسانی راه های هموار را برای نوآوری بیشتر فراهم می کند که این به نوبه خود بر عملکرد غیر مالی سازمانی تأثیر می گذارد.
- ✓ احمدالدوجاییلی^۵ (۲۰۱۲) در پژوهشی که با عنوان تأثیر سرمایه فکری بر نوآوری سازمانی در بین ۳۲ نفر از کارمندان صنعت خودروسازی و نساجی عراق انجام داد به این نتیجه دست یافت که سرمایه انسانی و سازمانی تأثیر مثبت و معناداری بر رشد و نوآوری سازمانی دارند.
- ✓ پاسوات و همکاران (۲۰۱۱) در پژوهشی تحت عنوان " رابطه بین سرمایه فکری و عملکرد " به بررسی نقش و تأثیر سرمایه فکری بر عملکرد سازمانی پرداختند . یافته های تحقیق اثرات مثبت و معنادار سرمایه فکری بر عملکرد سازمانی تأیید می کند . دلگادو و همکاران (۲۰۱۱) در پژوهشی اثرات دارایی های دانشی بر عملکرد غیرمالی را که شامل هر بعد است مورد بررسی قرار دادند . آنها در پژوهش خود تحت عنوان " دارایی های دانشی سازمان و قابلیت های رشد و نوآوری و... (شواهدی از شرکت های تولیدی اسپانیا) " اثرات مثبت و معنادار دارایی های دانشی (سرمایه فکری) بر قابلیت های نوآورانه و... را تأیید کردند .

- ✓ چن (۲۰۰۸) در بررسی رابطه ی سرمایه فکری بر مزیت رقابتی در سازمان نشان داد که سرمایه انسانی، سرمایه ساختاری و سرمایه رابطه ای رابطه ی معنی دار و مثبتی را در ایجاد مزیت رقابتی سازمان ها داشته اند لیکن سرمایه رابطه ای بیشترین تاثیر را در این رابطه ایفا نموده است.
- ✓ هوانگ و هیوئه^۲ (۲۰۰۷) رابطه سرمایه فکری و عملکرد در شرکت های مشاوره مهندسی تایوان را مورد بررسی قرار دادند. نتایج نشان داد که همبستگی مثبتی بین سه جزء دارایی فکری و عملکرد تجاری وجود دارد. بالاترین همبستگی مربوط به سرمایه انسانی و بعد از آن مربوط به سرمایه رابطه ای بود. همچنین همبستگی مثبت بین سه جزء دارایی فکری (انسانی، ساختاری و مشتری) وجود داشت.
- ✓ چن و همکاران (۲۰۰۶) معتقدند سرمایه ساختاری بخش پشتیبانی سرمایه فکری برای بهبود عملکرد سازمانی است. بنابراین سرمایه ساختاری تابعی از سرمایه انسانی است و این دو در تعامل با یکدیگر هستند و از نظر آنها سرمایه رابطه ای ارتباط با مشتریان بیانگر قدرت بازاریابی، افزایش سهم بازار و وفاداری مشتریان است.
- ✓ اگیو (۲۰۰۴) در مقاله ای تحت عنوان "اداره دانش و دارایی های فکری برای بهبود نوآوری سازمانی صنایع ساخت و ساز: یک بررسی انتقادی از عوامل موفقیت" به بررسی و تحلیل نقش مدیریت دانش و دارایی های فکری بر نوآوری سازمانی پرداخت. یافته ها حاکی از رابطه مثبت و معنا دار بین مدیریت دانش و دارایی فکری با نوآوری سازمانی بود. بدین ترتیب که دارایی های دانشی موجود در سازمان با درگیر کردن عقاید و ایده های جدید اعضای سازمان و همچنین اهمیت به این ایده ها و عقاید، باعث عملکرد رشد و نوآورانه اعضای سازمان می شود که این به نوبه خود منجر به نوآوری سازمانی می شود.
- ✓ (بوزبورا، ۲۰۰۴) عناصر مختلف سرمایه انسانی شامل: نگرش، شایستگی ها، تجربه ها و مهارت ها، نوآر بودن، استعداد و دانش ضمنی موجود در ذهن افراد در سازمانها را در برمی گیرد. سرمایه انسانی به عنوان یک منبع نوآوری و بازسازی استراتژیک، برای سازمانها مهم است. سرمایه انسانی که سطح بالاتری دارد اغلب با بهره وری بیشتر و درآمدها یا حقوق و مزایای بالاتر تداعی می شود.
- ✓ (کاپلان و نورتون، ۲۰۰۳، ترجمه بختیاری، ۱۳۸۳) دارایی های نامشهود برون ترانزنامه ای را شامل سرمایه انسانی، سرمایه اطلاعاتی و سرمایه سازمانی میدانند. دارایی نامشهود برون ترانزنامه ای قابل معامله در بازار نیستند. امکان نظارت سازمان شامل مهارت ها، تخصصها، تواناییهای حل مسئله و سبکهای رهبری.
- ✓ از نظر اسمیت سرمایه انسانی مجموعه ای از دانش، توانایی و تجارب کارکنان یک شرکت است که به طور گذرا و کوتاه مدت در ساعات اداری در اختیار شرکت است. اما سرمایه ساختاری تواناییها و دانش موجود در شرکت است که در کنترل شرکت بوده و بعد از خروج کارکنان از شرکت در آنجا باقی میماند. به سرمایه فکری در حسابداری داراییهای نامشهود غیر قابل معامله گویند. (بو نیتس، ۱۹۹۸) تحقیقی را با عنوان سرمایه های فکری: مطالعه اکتشافی و بررسی مدلها و سنجه های سرمایه های فکری در کشور کانادا انجام داد. این تحقیق نشان داد که بین اجزای داراییهای نامشهود روابط متقابلی وجود دارد و هر سه سرمایه انسانی و اطلاعاتی و مشتری بر روی عملکرد تجاری دارای اثر خوبی هستند.

- ✓ (لاو، ۲۰۰۰) اهمیت و ارزش منابع نامشهود و غیر مالی را معین ساخته و نقش آنها را در زمینه عملکرد شرکت آزمود. نتایج وی حاکی از آنست که پیشرفت ها یا بهبودها در منابع نامشهود بحرانی مولد ارزش بازار فراوانی است.
- ✓ میلر و همکاران (۱۹۹۹) ادراکات مدیران از فایده و کاربرد بالقوه دارائیهای سرمایه ای را آزمون کردند. در این مطالعه، نتیجه گیری شد که مدیران تأکید زیادی را بر دارائیهای نامشهود دارند (بدون توجه به نوع صنعت) دارند (به نقل از کین گان و ذکیه صالح، ۲۰۰۸).
- ✓ ون بودن (۱۹۹۹) رابطه میان مجموعه اصلی شاخصهای دارائیهای نامشهود و عملکرد شرکت ها را بررسی نمود. این مطالعه با هدف ربط دادن دارائیهای نامشهود با عملکرد شرکت، به این نتیجه رسید که سرمایه فکری همراه و توأم با عملکرد شرکت است (به نقل از کین گان و ذکیه صالح، ۲۰۰۸).
- ✓ (کاپلان و نوتون، ۲۰۰۴) دارایی های نامشهود برون ترازنامه ای را شامل سرمایه انسانی، سرمایه اطلاعاتی و سرمایه سازمانی میدانند. دارایی نامشهود برون ترازنامه ای قابل معامله در بازار نیستند. کنترل موجودی این داراییها میسر نیست. این داراییها عمر محدودی نداشته و استهلاک آنها هنوز محاسباتی نشده است.
- در ادبیات مالی دو رویکرد درباره مدیریت دارائیهای نامشهود وجود دارد: در رویکرد اول زیرساختهای سازمانی، یادگیری، ارتباطات و تواناییهای کارکنان تقویت می شود تا باافزایش دانش سازمانی عملکرد بلند مدت شرکت بهبود یابد. این رویکرد به مکتب فکری دانش محور معروف است. طرفداران این مکتب مانند اینکپنوزاک معتقدند اگر شرکتی از سرمایه فکری بهتری در محیط کسب و کار برخوردار باشد، مزیت رقابتی خواهد داشت. در رویکرد دوم، دارائیهای نوعی دارایی اقتصادی قابل اندازه گیری محسوب میشود. این رویکرد به کسب سود از طریق سرمایه فکری تأکید دارد و به مکتب سرمایه اقتصادی معروف است. طرفداران این مکتب از مدلهای مبتنی بر بازار سرمایه مانند مدل ترازنامه نامشهود توسط سویبی، مدلهای مستقیم سرمایه فکری مانند ارزشگذاری حقوق معنوی توسط بونتیس و مدلهای بازده داراییها مانند مدل ارزش افزوده اقتصادی توسط استوارتو مدل تعیین ضریب ارزش افزوده فکری توسط پالیک برای اندازه گیری سرمایه فکری استفاده کردند. شواهد زیادی نشان می دهد که بین سرمایه فکری و عملکرد شرکت ها رابطه مثبتی وجود دارد.
- بر اساس چارچوب نظری موجود و مطالعه ای که توسط کاپلان و نورتون در سال ۲۰۰۴ و کین گان و ذکیه صالح در سال ۲۰۰۸ انجام شده می توان مدل مفهومی زیر را مبنای طرح تحقیق، سئوالات و فرضیات تحقیق قرار داد.

منبع: عملکرد غیر مالی (کاپلان و نورتون ، ۲۰۰۴)

داراییهای نامشهود (یونتیس ، ۲۰۰۰)

روش تحقیق

این پژوهش از لحاظ هدف از نوع کاربردی است ، و از نظر روش ، توصیفی از نوع پیمایشی میباشد ، و از نظر ارتباط بین متغیرها از نوع همبستگی می باشد .

بر این اساس پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر نحوه ی گردآوری اطلاعات ، توصیفی از نوع همبستگی است.

جامعه آماری، حجم نمونه:

جامعه آماری پژوهش حاضر شرکتهای شهرکهای صنعتی شهرستان کرج می باشد که براساس آمار اخذ شده از اتحادیه شهرکهای صنعتی شهرستان کرج ، ۲۵۴ شرکت می باشد که براساس فرمول نمونه گیری کوکران ۱۳۰ شرکت بعنوان حجم نمونه انتخاب گردیدند. در مرحله بعد تعداد ۱۳۰ پرسشنامه با بهره گیری از روش نمونه گیری تصادفی ساده بین مدیران و معاونین شرکت های انتخاب شده توزیع گردید.

آزمون فرضیه های تحقیق

فرضیه اصلی تحقیق:

بررسی رابطه بین دارایی های نامشهود و عملکرد غیر مالی با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون

جهت بررسی رابطه بین دارایی های نامشهود و عملکرد غیر مالی، از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. با توجه به جدول همان گونه که مشاهده می شود همبستگی پیرسون $0/711$ و سطح معناداری آن $0,000$ به دست آمده است، در نتیجه فرضیه H_0 را رد کرده و با تأیید فرضیه H_1 پژوهش به این نتیجه می رسیم که بین دارایی های نامشهود و عملکرد غیر مالی

رابطه مستقیم و مثبت وجود دارد، در نتیجه فرضیه فوق تأیید میشود

جدول ۱: آزمون فرضیه اصلی

عملکرد غیرمالی	ضریب همبستگی	داراییهای نامشهود
۰,۷۱۱	همبستگی پیرسون	
۰,۰۰۰	سطح معناداری	
۱۳۰	تعداد	

آزمون فرضیه های فرعی

فرضیه فرعی اول: بررسی رابطه بین سرمایه ساختاری و عملکرد غیر مالی

جهت بررسی رابطه بین سرمایه ساختاری و عملکرد غیرمالی، از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. با توجه به جدول همان گونه که مشاهده می شود همبستگی پیرسون $0/53$ و سطح معناداری آن $۰,۰۰۰$ به دست آمده است، در نتیجه فرضیه H_0 را رد کرده و با تأیید فرضیه H_1 پژوهش به این نتیجه می رسیم که بین سرمایه ساختاری و عملکرد غیرمالی رابطه وجود دارد، در نتیجه فرضیه فوق تأیید می شود.

جدول ۲: آزمون فرضیه فرعی اول

عملکرد غیرمالی	ضریب همبستگی	سرمایه ساختاری
۰,۵۳۰	همبستگی پیرسون	
۰,۰۰۰	سطح معناداری	
۱۳۰	تعداد	

فرضیه فرعی دوم: بررسی رابطه بین سرمایه انسانی و عملکرد غیر مالی

جهت بررسی رابطه بین سرمایه انسانی و عملکرد غیرمالی، از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. با توجه به جدول همان گونه که مشاهده می شود همبستگی پیرسون $0/67$ و سطح معناداری آن $۰,۰۰۰$ به دست آمده است، در نتیجه فرضیه H_0 را رد کرده و با تأیید فرضیه H_1 پژوهش به این نتیجه می رسیم که بین سرمایه انسانی و عملکرد غیرمالی رابطه وجود دارد، در نتیجه فرضیه فوق تأیید می شود.

جدول ۳: آزمون فرضیه فرعی دوم

عملکرد غیرمالی	ضریب همبستگی	سرمایه انسانی
۰,۶۷۸	همبستگی پیرسون	
۰,۰۰۰	سطح معناداری	
۱۳۰	تعداد	

فرضیه فرعی سوم: بررسی رابطه بین سرمایه ارتباطی و عملکرد غیر مالی

جهت بررسی رابطه بین سرمایه ارتباطی و عملکرد غیرمالی، از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. با توجه به جدول همان گونه که مشاهده می شود همبستگی پیرسون $0/67$ و سطح معناداری آن $۰,۰۰۰$ به دست آمده است، در نتیجه فرضیه H_0 را رد کرده و با تأیید فرضیه H_1 پژوهش به این نتیجه می رسیم که بین سرمایه ارتباطی و عملکرد غیرمالی رابطه وجود دارد، در نتیجه فرضیه فوق تأیید می شود.

جدول ۴: آزمون فرضیه فرعی سوم

عملکرد غیرمالی	ضریب همبستگی	سرمایه ارتباطی
۰,۶۷۵	همبستگی پیرسون	
۰,۰۰۰	سطح معناداری	
۱۳۰	تعداد	

نتیجه گیری

فرضیه اصلی :

دارایی های نامشهود بر عملکرد غیرمالی شرکت های شهرک صنعتی موثر است .

بر اساس نتایج حاصل از آزمون پیرسون برای سنجش مقدار همبستگی بین این دو متغیر مشاهده میشود که ضرایب از نظر آماری معنی دار می باشند. بنابراین با در نظر گرفتن (Sig) در آزمون پیرسون فرضیه H_0 رد شده و فرضیه مقابل H_1 ، که همان فرضیه ی اصلی پژوهش مبتنی بر وجود تاثیر دارایی های نامشهود بر عملکرد غیرمالی تایید می گردد. یعنی متغیرهای دارایی های نامشهود می توانند باعث تغییر در عملکرد غیرمالی شرکت شوند. و این رابطه با توجه به آماره $F=7,450$ در سطح $sig=0.0000$ مشخص می شود که کل معادله در سطح اطمینان ۹۹ درصد معنادار می باشد.

فرضیه فرعی اول

سرمایه ساختاری بر عملکرد غیرمالی شرکت های شهرک صنعتی موثر است

بر اساس نتایج مشاهده می شود که بین سرمایه ساختاری و عملکرد غیرمالی در شرکت های بررسی شده رابطه مثبت و مستقیم وجود دارد یعنی با افزایش سرمایه سازمانی ، عملکرد غیر مالی افزایش می یابد به این معنی که هرچه سرمایه سازمانی بیشتر باشد عملکرد غیرمالی در شرکتها بیشتر است. دلیل این مساله این است که شرکت ها با سرمایه سازمانی قادر به دستیابی عملکرد غیرمالی بیشتر خواهند بود. با توجه به ضریب همبستگی پیرسون $0/53$ در سطح $sig= 0,000$ مشخص می شود که کل معادله در سطح اطمینان ۹۹ درصد معنادار می باشد. این فرضیه با یافته های قلیچ لی و همکاران (۱۳۸۷) تحت عنوان بررسی ارتباط بین سرمایه ساختاری بر بهبود مزیت شرکت که حاکی از وجود رابطه مثبت معنادار می باشد مطابقت دارد.

فرضیه فرعی دوم

سرمایه انسانی بر عملکرد غیرمالی شرکت های شهرک صنعتی مؤثر است .

بر اساس نتایج مشاهده می شود که بین سرمایه انسانی و عملکرد غیر مالی رابطه مثبت و مستقیم وجود دارد یعنی با افزایش سرمایه انسانی ، عملکرد غیرمالی افزایش می یابد. به این معنی که هرچه سرمایه انسانی بیشتر باشد عملکرد غیرمالی در شرکتها بیشتر است. دلیل این مساله این است که شرکتها با سرمایه انسانی قادر به دستیابی عملکرد غیرمالی بیشتر خواهند بود. این رابطه با توجه به ضریب همبستگی پیرسون $0/67$ و سطح معناداری آن $0,000$ به دست آمده است، که کل معادله در سطح اطمینان ۹۹ درصد معنادار می باشد و این فرضیه با یافته های قربانی و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهشی با عنوان بررسی رابطه بین مدیریت سرمایه انسانی و دانشی و رشد و نوآوری سازمانی که حاکی از وجود رابطه مثبت معنادار می باشد مطابقت دارد.

فرضیه فرعی سوم

سرمایه ارتباطی بر عملکرد غیرمالی شرکت های شهرک صنعتی مؤثر است .

بر اساس نتایج مشاهده می شود که بین سرمایه ارتباطی و عملکرد غیرمالی رابطه مثبت و مستقیم وجود دارد. یعنی با افزایش سرمایه ارتباطی ، عملکرد غیرمالی افزایش می یابد. به این معنی که هرچه سرمایه ارتباطی بیشتر باشد عملکرد غیرمالی در شرکتها بیشتر است. دلیل این مساله این است که شرکتها با سرمایه ارتباطی قادر به دستیابی عملکرد غیرمالی بیشتر خواهند

بود. این رابطه با توجه ضریب همبستگی پیرسون ۶۷٪ و سطح معناداری آن ۰,۰۰۰ به دست آمده است، که کل معادله در سطح اطمینان ۹۹ درصد معنادار می باشد. با یافته‌های احمدالدوجایی (۲۰۱۲) که در پژوهشی با عنوان تأثیر سرمایه ارتباطی بر عملکرد شرکت که حاکی از رابطه مثبت و معنادار دارد. مطابقت می کند .

منابع فارسی

- امینی، آزاده. (۱۳۹۴). *تأثیر سرمایه فکری بر چرخه مدیریت دانش*. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشکده مدیریت دانشگاه تهران.
- انواری رستمی، علی اصغر، رستمی محمدرضا (۱۳۹۳). *ارزیابی مدل های و روش های سنجش وارزش گذاری سرمایه فکری شرکتها*. بررسیهای حسابداری و حسابرسی.
- آذر، عادل و مومنی، منصور (۱۳۹۰)، *آمار و کاربرد آن در مدیریت*، جلد دوم، تهران: انتشارات سمت
- بیک زاده پورمحمدی، علیرضا (۱۳۸۹)، *خلاقیت و نوآوری در افراد و سازمانها*، فصلنامه تدبیر ۱۴(۱۵۲).
- جعفری، مصطفی، و اخوان، پیمان (۱۳۹۴). *اولویت انتخاب بین مدیریت دانش و مهندسی مجدد در سازمان*. فصلنامه تدبیر ۱۷(۱۶۷).
- جعفری، مصطفی (۱۳۸۴). *بازنگری مدل‌های اندازه گیری سرمایه فکری*، یک رویداد کل نگر. چهارمین کنفرانس بین المللی مدیریت، تهران.
- غلامی، حسین و نورعلیزاده، حمیدرضا (۱۳۹۰)، *"مقایسه روشهای ارزیابی عملکرد"*، مجموعه مقالات اولین کنفرانس ملی مدیریت عملکرد، تهران: جهاد دانشگاهی، دانشکده مدیریت دانشگاه تهران.
- قلیچ لی، بهروز، خداداد حسینی، حمید، مشبکی، اصغر (۱۳۹۱). *نقش سرمایه فکری در ایجاد مزیت رقابتی*، مجله دانشور رفتار، دانشگاه شاهد.
- مجتهدزاده، ویدا (۱۳۸۸)، *نقش حسابداری مدیریت در انعکاس سرمایه فکری*، مجله حسابدار، شماره ۱۵۲، سال هفدهم.
- مدهوشی، مهرداد، اصغرنژاد امیری، مهدی (۱۳۹۰). *سنجش سرمایه فکری و بررسی رابطه آن با بازده مالی شرکت ها*. فصل نامه بررسی های حسابداری و حسابرسی .
- نادری، عزت الله، نراقی، مریم (۱۳۹۳)، *"روش های پژوهش و چگونگی ارزشیابی آن در علوم انسانی"* انتشارات بدر، تهران.

ب) منابع لاتین

- Ahmed Al-Dujaili, M. A. (2012). *Influence Of Intellectual Capital In The Organizational Innovation*. International Journal Of Innovation, Management And Technology 3(2): 128-135.
- Bernnan, N. And Connell, B. (2000), "Intellectual Capital : Current Issues And Policy Implications" Journal Of Intellectual Capital, s Vol. 1 No. 3, pp. 206 – 240.
- Bontis, N., Keow, W,C,C. And Richardson, S. (2000), "Intellectual Capital And Business Performance In Malaysian Industries", Journal Of Intellectual Capital, No. 1, pp. 85-100.
- Gupta, B., Lyer, L.S., And Aronson, J.E. (2000). *Knowledge Management: Practices And Challenges* .Industrial Management And Data Systems 100(1): 17-21.
- Jimenez-Jimenez, Daniel,. Sanz - Valle, Raquel & Hernandez-Espallardo, Miguel (2008). *Fostering Innovation: The Role Of Market Orientation And Organizational Learning*. European Journal Of Innovation Management 11(3): 389-412.
- Khalili.A,M, (2004)," *Learner Organizations :A Requirement For Change And Development* ",Tadbir ,Vol(137),33-38.

- Kaplan R. And Norton D., (2004) "Strategy Maps, Converting Intangible Into Tangible Outcomes", Harvard Business School Press, Boston Assets.
- Kin Gan And Zakiah Saleh(2008), Intellectual Capital And Corporate Performance Of Technology-Intensive Companies: Malaysia Evidence , Asian Journal Of Business And Accounting , 1(1), 113-130.
- Mention ,Anne-Laure. (2012). Intellectual Capital, Innovation And Performance: A Systematic Review Of The Literature. Business And Economic Research. 2(1): 1-37.
- Marr, B., Gray, D. And Neely, A. (2003), "Why Do Firms Measure Their IC?", JournalOf Intellectual Capital, Vol. 4 No. 4.
- Nazari, Jamal A. & Herremans, Irenem. (2007).Extended VAIC Model: Measuring Intellectual Capital Components. Journal Of Intellectual Capital4, 595-609.
- Ramírez -Córcoles, Yolanda ,. Santos Peñalver, Jesús F & Tejada Ponce, Ángel Et Al.(2011). Intellectual Capital In Spanish University. Journal Of Intellectual Capital, 4, 732-748.
- Rodov, I & Leliaert P. (2002). FIMIAM: Financial Method Of Intangible Assets Measurement. Journal Of Intellectual Capital 3(3): 323-336.
- Saónchez, P., Chaminade, C. And Olea, M. (2000), "Management Of Intangibles : An Attempt To Build A Theory", Journal Of Intellectual Capital, Vol. 1 No. 4, pp. 312-327.
- Seethraman, A., Sooria, H,H,B,Z. And Saravanan, A, S. (2002), "Intellectual Capital Sullivan J, P, H. And Sullivan S, P, H. (2000), "Valuing Intangible Companies : An Intellectual Capital Approach", Journal Of Intellectual Capital, Vol. 1 No. 4, pp. 328-340..
- Zerenler, M., Hasiloglu, B., And Sezgin, M. (2008). Intellectual Capital And Innovation Performance: Empirical Evidence In The Turkish Automotive Supplier. Journal Of Technology Management, , 3(4):31-4.